

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π. ΑΝΔΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

«Ὁ γάμος μυστήριον μέγα ἐστίν»

ΠΑΥΛΟΣ

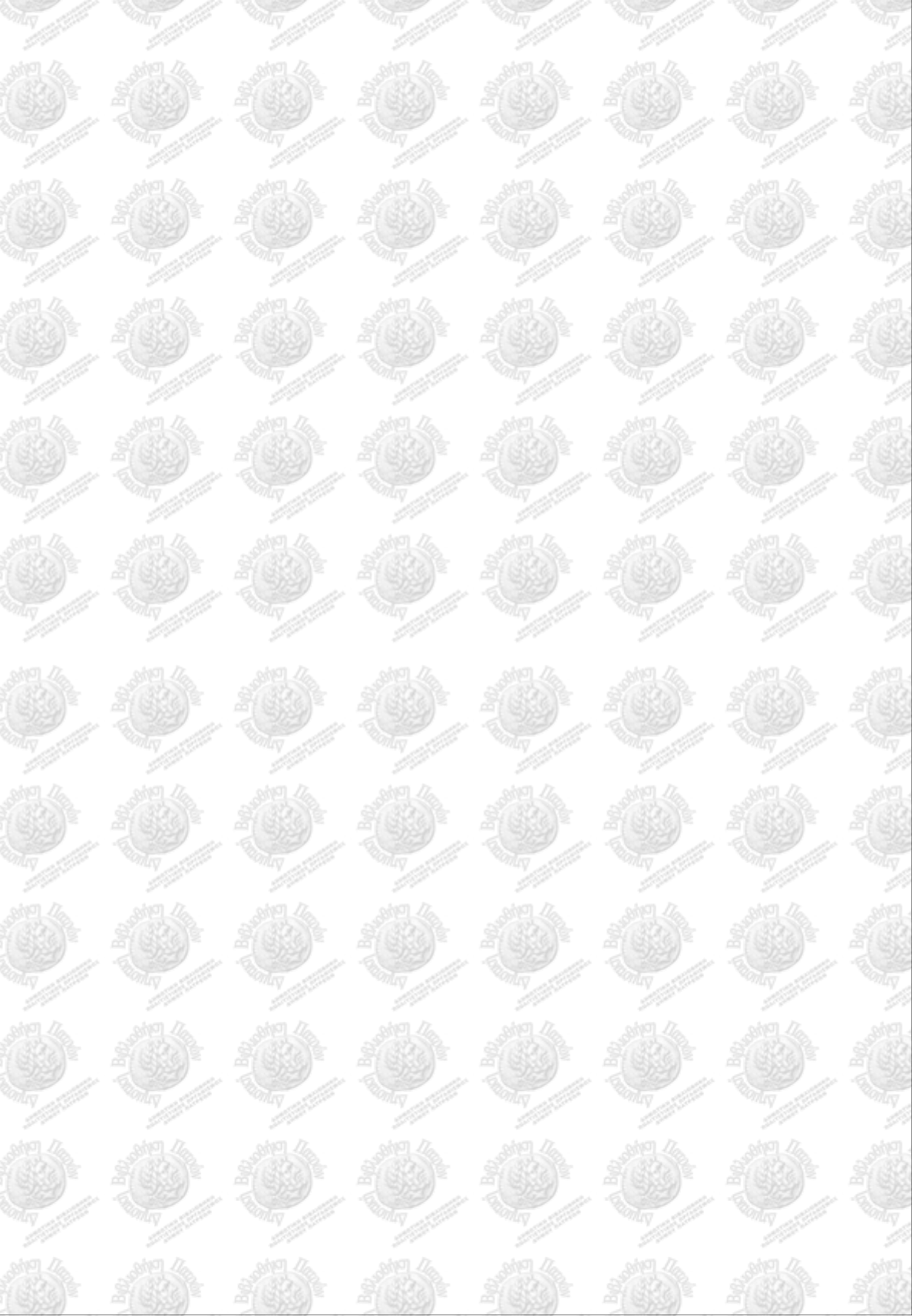

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΟΥΣ Α. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ

1906

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π. ΑΝΔΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

«Ὁ γάμος μυστήριον μέγα ἐστίν»
ΠΑΥΛΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ
ΗΓΟΡΑΣΘΗ ΤΗΝ 17 ΜΑΙ 1978

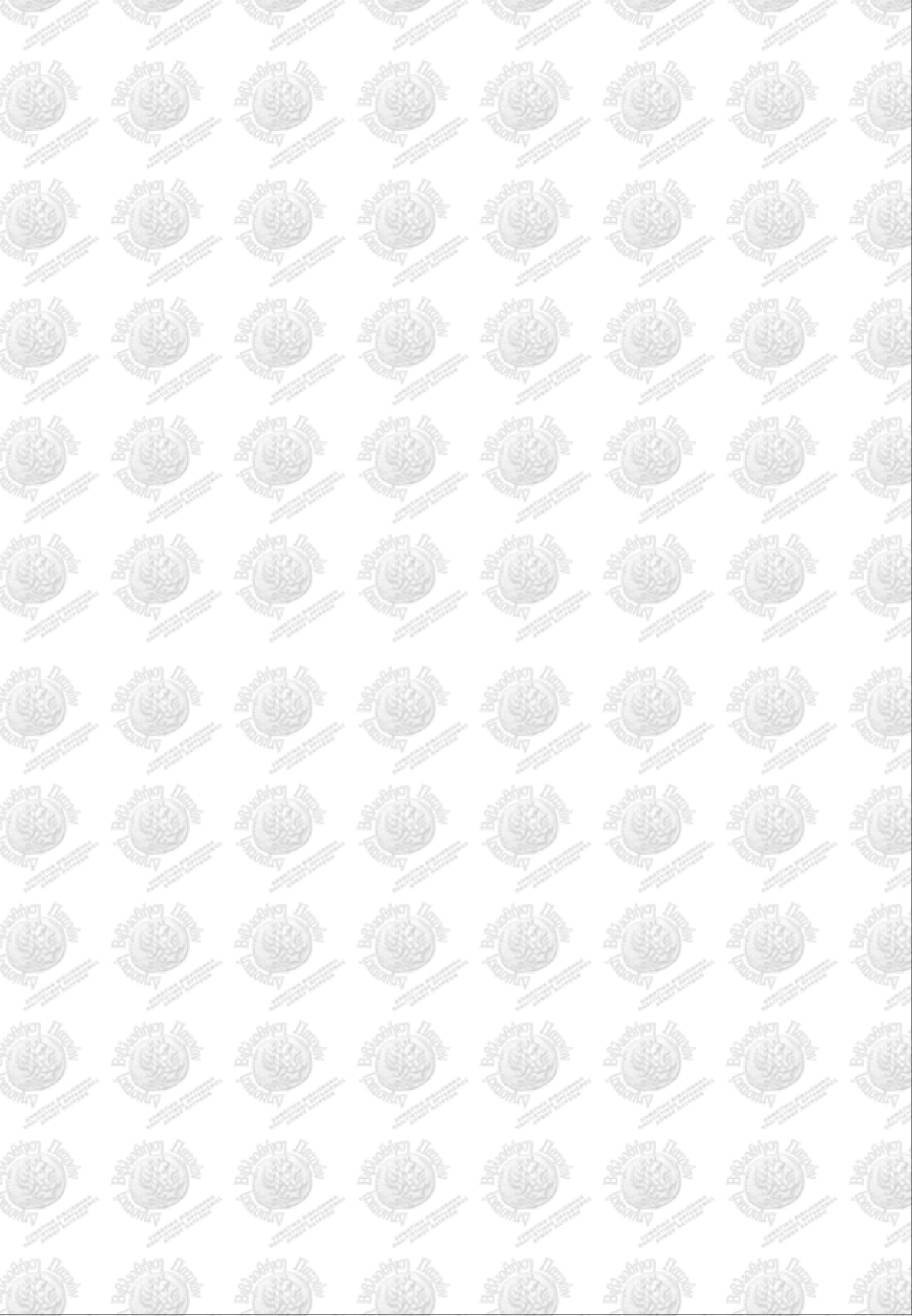
ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Α. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ

1986

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Σκοπὸς τῆς παρούσης πραγματείας μου εἶνε ἡ ὑλικὴ ἐπίρρωσις τοῦ Παναγίου Τάφου ἀφ' ἑνός, καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς ταπεινῆς μου γνώμης ἀφ' ἑτέρου, ἐπὶ ἑνὸς κοινωνικοῦ θέματος, τοῦ μᾶλλον παρεξηγηθέντος καὶ καταπυρόντος ἀπὸ τὰ ὑπερνέφελα ὕψη του εἰς τὴν ἀσφυκτικὴν καὶ πνιγηρὰν τοῦ γινώσκοντος ἀτμόσφαιραν.

Δὲν ἐπιζητῶ δάφνας κοινωνιολόγου, οὐδὲ δόξαν Μέντορος, ἢ φήμην συγγραφέως, οὐ τινοσ ἢ γνώμην ἔχει κῦρος καὶ ἀπόλυτον αὐθεντίαν. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἄλλ' ὡς ζηλωτῆς τῆς ἀληθείας ἐπίεμι διὰ τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων ν' ἀνυψωθῶ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀληθοῦς γάμου καὶ ἀκροθιγῶς ἀνασύρου τὸν πέπλον αὐτοῦ. Ἄλλ' ἢ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τοῦτο ἐνδιαιωμένη ἀγάπη διὰ μιᾶς πτήσεώς της μοῦ συναρπάξει τὴν ψυχὴν εἰς τοὺς οὐρανόους της λειμῶνας, καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν μάγαν θέαν, τὸν ἀκτινοβόλον ὀρίζοντα καὶ τὸ ὑπερλαμπές αὐτῆς ἐνδιαίτημα, μοὶ ἀποκαλύπτει τὸ μυστήριον τοῦ Χριστιανικοῦ γάμου, καὶ μοὶ καταδεικνύει τὴν θεσπεσίαν αἴγλην αὐτοῦ.

Ὁ ἔρωσ συνεπιφέρων ὑλικὰ μόρια, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὸ βάρος τῶν βελῶν καὶ τῆς φαρέτρας, ἀναμφιβόλως δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὸ ὕψος τῆς ἀγάπης, ἣτις μὲ τὰς πτέρυγας τῆς ἀθωότητος ἀνέρχεται εἰς τὰς οὐρανόους μονάς, λαμβάνει ἡθικὴν δύνημιν, ἀναπλάσσει καὶ ἐξαγνίζει τὴν ψυχὴν καὶ δίδει πτέρυγας εἰς ταύτην, ἵνα θερμαίνῃ καὶ ἀνίπταιται. Ἡ ψυχὴ δ' ἐλευθέρη καὶ ὡς φωτονεφέλη μεταρραιοῦται, ἀποχωριζομένη τῆς τύρβης καὶ τῶν φρουδῶν ἀπολαύσεων, καὶ φθάνει εἰς τὰ μετέωρα τῆς χριστιανικῆς φιλοσοφίας, καὶ ἐκεῖθεν ἐννεεῖ πολλὰ τοῦ κόσμου μυστήρια, δεχομένη τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τῆς τρισήλιου ὑποστάσεως.

Βεβαίως ὅχι, θὰ εἶπῃ ὁ ἰνευλαβῆς στοχασμὸς, ὅστις τὸν

γάμον θεωρεῖ ὡς ἀναγκαίαν συνθήκην πρὸς ἐξυπηρέτησιν
μᾶλλον τοῦ ἐνστίκτου, ἐξ οὗ ἡ τεφλὴ τοῦ εἵδους διαιώνις.

Βεβαίως ὄχι, θὰ ἐπαναλάβῃ ὁ νοῦς τῆς ὕλης, ὁ ματαίως
ζητῶν τὸ καλόν, τὸ ὠραῖον, τὸ ἐπουράνιον, εἰς τοὺς γα-
λακτοπαγεῖς τῆς ἴδυπαθείας κόλπους, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν εὐ-
γένειαν τῆς καρδίας, τὸ κάλλος, τὴν δύναμιν, τὸ ὕψος
τῆς ψυχῆς, τῆς ἀθλοῦ ταύτης οὐσίας, ἥτις προώρσται νά
ζήσῃ καὶ πέραν τοῦ τάφου.

Βεβαίως ὄχι, θ' ἀνακράξῃ ἡ ὀργῶσα ψυχὴ, ἡ διάπυρος
ἐκ τῶν παθῶν, διότι ἐκουσίως ἀμβλυποῦσα ἔξεν διακρίνει
τὴν ἀληθῆ τοῦ γάμου ὄψιν, οὐδ' αἰσθάνεται τὸ γλυκὺ τῆς
καὶ παρήγορον βλέμμα. Ὁ γάμος ἔχων θέσιν ἐν τῇ χο-
ρεία τῶν μυστηρίων τῆς χριστιανικῆς πλειάδος, οὐδέποτε
θ' ἀμανρωθῆ ὑπὸ τῆς αἰθάλης τῆς πλάνης καὶ τῆς κακῆς
ἀντιλήψεως, ἀλλ' αἰεὶ θὰ σελαγίζῃ φωταυγάζων, ὡς ἐνωσις
δύο ψυχῶν καὶ οὐχὶ δύο σωμάτων.

Ο ΓΑΜΟΣ

«Ὁ γάμος εἶνε ἐπικοινωνία ἠθικὴ καὶ ὕλική δύο ἀτόμων ἐτέρου φύλου πρὸς τεκνοποίησιν καὶ σύστασιν οἰκογενείας».

Ἀκριβῆς τοῦ γάμου ὀρισμός, τοῦ ἱεροῦ τούτου δεσμοῦ, δι' οὗ συνδέεται ἡ οἰκογένεια καὶ διὰ ταύτης πολλαπλασιάζονται αἱ κοινωνικαὶ μονάδες καὶ δημιουργοῦνται αἱ βιώσιμοι πολιτεῖαι, αἵτινες προώρισται νὰ πρωτεύσωσιν ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς σταδιοδρομίας καὶ νὰ διαμείνωσιν ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου, διασώζουσαι τὸ θρήσκευμα, τὸν ἔθνισμὸν καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ ἀψευδοῦς τῆς ἱστορίας στόματος διδασκόμεθα, ὅτι ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔθνεσιν, ἐνθα ὁ γάμος ἐθεωρήθη ὡς καθῆκον καὶ οὐχὶ ὡς μηχανὴ ἀναπαραγωγῆς, δι' ἧς ὑπηρετεῖται τὸ ἔνστικτον καὶ γεννῶνται τέκνα, ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐσελάγισεν ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ πρόοδος ἐσημειώθη μεγάλῳι γράμμασιν. Ἐκεῖ δ' ἐνθα ἀνεστράφησαν οἱ ὅροι ἔνεκεν τῆς μεγάλης ἐκλύσεως περὶ τὰ ἦθη, πηγαζούσης ἐκ τῆς ἐλλίποῦς μορφώσεως, καὶ ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ αἰσθήματος περὶ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς, ἐκεῖ ὁ μαρασμὸς καὶ ἡ φθίσις ὤρυξαν τὸν μέγαν τῆς κοινωνίας τάφον, καθ' ὃν χρόνον τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἔψαλλον τὸ κύκνειον ἄσμα. Διότι τὰ τέκνα τοῦ τοιοῦτου γάμου, ἐστερημένα τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ τῆς δεούσης ἀνατροφῆς, δὲν ἐσεβάσθησαν τὴν θρησκείαν, δι' ἧς παγιοῦται καὶ θάλλει ἡ κοινωνία, δὲν ὑπετάχθησαν εἰς τὸ κέλευσμα τῆς λογικῆς, οὐδ' ἐκάμφθησαν εἰς τοὺς ζωογόνους λόγους τῆς ἠθικῆς, ἀλλ' ἀχαλίνωτα προὔτιμησαν τὰ γλυκεῖας ἀπολαύσεις τοῦ φυσικοῦ βίου, αἵτινες παρανοοῦσι τὸν γάμον καὶ δὲν ἐρμηνεύουσι τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἐξευτελίζουσι τὴν γυναῖκα καὶ μειοῦσι τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός.

Ὁ προορισμὸς τοῦ γάμου, πλὴν τῆς τεκνοποιίας καὶ τῆς ἀμοιβαίας βοηθείας διὰ τῆς εἰρηνικῆς συμβιώσεως, ἐνέχει ὡσαύτως ὑψηλότερον καὶ ἰδανικώτερον σκοπὸν, δηλαδὴ τὴν ἀσκησιν τῶν τέκνων εἰς τὴν ζήτησιν τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγα-

θοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, καὶ ἐν τῇ εὐρέσει τὴν μύησιν διὰ τῆς πράξεως, ἥτις ἀνοίγει τὰς πύλας τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ.

Ἡ τοιαύτη ἔμως τῶν τέκνων διάπλασις ὑποθέτει τὴν καλὴν τῶν γονέων πρόθεσιν καὶ τὴν σχετικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν, δι' ἧς θὰ σεβασθῶσι τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ δὲν θ' ἀμαυρώσωσι τὸ κλέος αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦναντίον κρατοῦντες τὴν δάδα τῆς γνώσεως, θὰ διακρίνωσι τὸν ἀπώτερον καὶ εὐγενῆ αὐτοῦ σκοπὸν, ὅστις δοκιμάζει τὴν γνησιότητά του, ὡς ἡ λυδία λίθος τὸν χρυσόν.

Ὅθεν ἡ σχετικὴ μόρφωσις εἶνε ἀπαραίτητος εἰς τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὸ βαρὺ ἀλλ' εὐγενὲς τοῦ γάμου φορτίον, διότι ἄνευ ταύτης ἔχομεν τὸν ζώδῃ γάμον, τοῦ ὁποίου τὸ κύριον γνώρισμα εἶνε ἡ τέρψις καὶ ἡ σωματικὴ ἀπόλαυσις, ἡ ἐκνευρίζουσα, μαραινοῦσα, καὶ ἐπὶ τέλος ρίπτουσα εἰς τὸν σκουπιδῶνα τῶν ἀχρήστων τῆς ἐστίης ταύτης πάσης ἠθικῆς καὶ σωματικῆς βροτολογιᾶς νόσου, τοὺς φίλους καὶ θιασώτας αὐτῆς.

Ἐκεῖνος δ' ὁ γάμος δὲν ἀποβάλλει τὴν δόξαν του, ὅστις τιθασσεύει τὸ ἐνστικτον καὶ ἐξευγενίζει τοὺς χαρακτῆρας, ναρκώνει τὰ πάθη καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς υἱεῖς φροντίδος.

Διὰ τοῦ γάμου τούτου ἀναζωπυροῦνται τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ ἠθικὰ στοιχεῖα λομβάνουσι σάρκα ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς παιδοποιίας, ἥτις ὑποτάσσει τὸ ὑλικὸν ἐνστικτον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἠθικοῦ, τὸ ὁποῖον σφυρηλατεῖ τοὺς ἀργυροῦς κρίκους τῆς οἰκιακῆς συμπνεΐας καὶ φυλάττει τὴν ἀμοιβαίαν πίστιν, ὡς ἱερὸν πῦρ τῆς συζυγικῆς τιμῆς.

Διότι γάμος ἄνευ τιμῆς δὲν ἐννοεῖται, οὐχὶ τιμῆς περιβεβλημένης τὸ προσωπεῖον τῆς Μορμοῦς, ἡ κανονὸς φαντάσματος, ἀλλὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης, ἥτις εἶνε ἀπόρροια τοῦ ἄν ὄχι ἀπολύτως ἠθικοῦ, ἀλλὰ τοῦ σχετικῶς ἠθικοῦ γάμου, τοῦ ἔχοντος πρόγραμμά τι καὶ ἐνότητα σχεδίου, τοῦ προνοοῦντος, ἵνα ὁ τελικὸς σκοπὸς ἐπιδοκιμασθῇ ἀπὸ τοὺς ὑγιᾶς τὸν νοῦν ἔχοντας πολίτας.

Ὁ γάμος δὲν εἶνε συνήθεια, οὐδ' ἐμπορικὴ πρᾶξις ἢ κύβος ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ τῆς τύχης, ἢ τιφλὴ τῆς ἀνθρωπότητος ἐξέλιξις, ὡς ἔνιοι κακῶς ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' ἡ κρισιμωτέρα στιγμή τοῦ ἀνθρώπου, δι' ἧς θὰ κερδίσῃ οὗτος

τήν εὐδαιμονίαν, ἢ θὰ διακυβεύσῃ τὴν ζωὴν, ἢ οὐσιωδιστέρα στιγμὴ, ἣτις δίδει τὸν καλόν, ἢ τὴν καλὴν οἰακοστροφόν, τὸν ἐφιάλτην τοῦ μέλλοντος, ἢ τὴν ἔχιδναν, ἵνα δάκνη καὶ αἰμάσῃ τὴν ἀλγοῦσαν καρδίαν.

Διὸ ὁ νοῦς πρέπει νὰ ἡρεμῇ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποκαταστάσεως, ἀπηλλαγμένος ὢν πάσης δελεαστικῆς ἐντυπάσεως, ἢ ἰσχυρᾶς τινὸς παραστάσεως, ἣν ἐγέννησεν ἡ ἀρμονικὴ πλοκὴ γραμμῶν τινῶν τοῦ προσώπου, ἢ ἡ περιπαθῆς τῶν ὀφθαλμῶν στροφή, ἢ ἡ πνιγομένη φωνὴ τοῦ τεχνητοῦ αἰσθήματος, ἵνα μὴ ἡ ὀρθὴ κρίσις συναντωμένη μετὶ τὴν καρδίαν σφάλῃ ἐν τῇ ἀποφάσει. Μετὰ ψυχραιμίας δὲ ὁ νοῦς νὰ ἐξετάζῃ διὰ τοῦ γνώμονος τῆς ἠθικῆς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς εὐθύφρονος κοινωνίας, ἧς τὸ ἠθικὸν πρόσωπον ἀρρήκτως συνδέεται μετὰ τοῦ γάμου, τοῦ προπονοῦντος τοὺς μέλλοντας πολίτας ἐν τῷ ἠθικῷ γυμναστηρίῳ του καὶ διαπλάττοντος τὰς μελλούσας μητέρας, ἵκανὰς νὰ σπειρώσιν εἰς τὰ τέκνα των τὰς ἀρετὰς ἐκεῖνας, ἃς θὰ καλλιεργήσῃ τὸ σχολεῖον, ὅ ἄρδύση ἡ κοινωνία καὶ θὰ δρέψῃ τοὺς καρπούς ἢ οἰκογένεια καὶ ἡ πολιτεία.

Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτων δεόν ἡ δυὰς τῶν βλαστῶν, ἣτις ὀ ἀποτελέσῃ τὸ κλίμα τῆς οἰκογενειακῆς ἀμπέλου, νὰ εἶνε ὅσον ἔνεστιν ἐξευγενισμένου εἶδους, ἵνα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ζωτικῶν ναμάτων διατελοῦσα, νὰ τροφοδοτῇ ἐπιμελῶς τὰς παραφυάδας αὐτῆς πρὸς παραγωγὴν εὐχύμων σταφυλῶν. Τῶν σταφυλῶν δὲ τούτων ὁ χυμὸς θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπίρρωσιν τῶν ἀσθενῶν τῆς κοινωνίας μελῶν, καὶ θὰ ἐνισχύσῃ τὴν ζωὴν ἐκεῖ, ἔνθα ὁ σκώληξ τῆς ἀναισθησίας παραλύει τὸ σῶμα καὶ τίθησιν ἐν ἀπομαχίᾳ τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος, ἐκεῖ ἔνθα ἡ φυλλόρροια τῆς κοινωνικῆς παρακμῆς δείκνυσσι τὰ πρῶτα αὐτῆς ἐπίφοβα σημεῖα.

Ὅθεν χρεῖα ἐστὶ διὰ τῆς θελήσεως καὶ τοῦ λόγου νὰ πολεμῶνται ὅλα τὰ παράσιτα, τὰ ἐκμυζῶντα τὸν ζωογόνον χυμὸν τῆς συζυγικῆς θαλερότητος, ἅτινα διὰ τοῦ σπέρματος τῶν παθῶν ἀναφαίνονται καὶ ἐπιταχύνουσι τὸ καταστρεπτικὸν τῶν ἔργων, εὐθύς ὡς πνεύση ὁ λίψ τῆς ζηλοτυπίας, ὃν προκαλεῖ ἡ πνοὴ τῆς τυφλῆς καὶ ἀβούλου λατρείας, ἣν ἐπιφέρει ἡ φιλαρέσκεια καὶ ἡ ἀμφιβολία τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.

Συνελόντι δ' εἰπεῖν ὁ γάμος ἐκεῖνος, ὅστις παρὰ τὸν ὕλι-

κὸν ἔρωτα ἔχει τὰ ἠθικὰ στοιχεῖα, καὶ δι' ὃν ποικίλοι λόγοι συνηγοροῦσι, πολλοὶ ὕμνοι ψάλλονται καὶ πλεῖσται γλῶσσαι ἀκονίζονται, ἐξευγενιζόμενος ἐν τῷ βωμῷ τοῦ ἠθικοῦ ἀγιαστηρίου θὰ παρουσιάσῃ εὐκλεεῖς ἀθλητὰς ἐπὶ τῆς κοινωρικῆς κονίστρας, ἵνα ἀγωνισθῶσι τὸν καλὸν τῆς προόδου ἀγῶνα καὶ τῆς κοινῆς εὐημερίας καὶ μορφώσεως, ἵνα ὡς καλοὶ παράγοντες δεχθῶσι τὸ φίλημα τὸ ἐθνικὸν καὶ τῆς κοινωρίας τὸν εἰλικρινῆ ἔπαινον.

Ἄλλ' ἀνεκλάλητον τῷ ὄντι καὶ θεσπέσιον μυστήριον εἶνε ὁ γάμος, ὁ περιβεβλημένος τὴν ἀλουργίδα τῆς ἠθικῆς, ὁ μὴ κινούμενος μόνον ὑφ' ὕλικου τινὸς ἐλατηρίου, πάθους, ἢ ἰδιοτελείας, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὑπὸ τῆς ἀδιαπτώτου ἐφέσεως δύο ψυχῶν, ἵνα ἐν τῇ ψυχικῇ ἐνώσει πραγματοποιησῶσιν ἀπὸ κοινοῦ τοὺς χρυσοὺς τῶν πόθους καὶ τὰς χριστιανικωτέρας ἰδέας, ἵνα πλέξωσι τὴν ἀδαμάντινον ἄλυσιν τῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἀναλάβωσι τὸν σταυρὸν τοῦ συζυγικοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἠθικῆς τελειοποιήσεως.

Μεγαλοπρεπὲς τῷ ὄντι καὶ αἰγλήεν εἶνε τὸ μυστήριον τοῦ γάμου ἐκεῖνου, τοῦ ὁποῦ τὰς χορδὰς τανύει ἡ ἀθῶα προσπάθεια τῆς ταυτίσεως τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν εὐαγγελικῶν ρημάτων, ἅτινα ἐπιδιώκουσι τὴν ὑποταγὴν τοῦ σώματος καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματος, δι' οὗ νοεῖ τις ἑαυτὸν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον.

Ἄνεξιχνίαστον τὸ εὔρος τῆς συνθήκης ταύτης, δι' ἧς ἐπιδιώκεται ὁ ὑψίνοος σκοπὸς τῆς δημιουργίας καὶ ἐπιτυχγάνεται μετὰ μαθηματικῆς καὶ πανσόφου ἀκριβείας.

Ὅποσον ὕψος καὶ δύναμιν ἔχει ὁ γάμος ἐκεῖνος, οὗ τινος τὸ ἐνδόσιμον δὲν εἶνε ἄκομφον τεχνούργημα τῆς σαρκικῆς βουλιμίας, ἀλλ' ἀριστοτέχνημα τῆς κοινῆς δράσεως, καὶ ἀπαστράπτουσα ἐλπίς ἐκ τῆς ἐνώσεως τῆς τε ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας.

Ὅταν ἡ ζεῖδωρος αὔρα δὲν προέρχεται ἀπὸ τὰ εὐρωτιῶντα ὕδατα τῆς λαγνείας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐμπνεύσεως τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς λογικῆς κρίσεως, ἀπὸ τῆς ἐμπνεύσεως τῆς ἠθικῆς, δηλαδὴ τῆς ἐπιστήμης τῶν ἡμετέρων καθηκόντων.

Ὅταν λαμπρότητα καὶ ἀπροσπέλαστον αἰγλήην ἔχει ὁ γάμος ἐκεῖνος, ὅστις ὑπόσχεται τὴν παρηγορίαν καὶ τὸ βάλσαμον κατὰ τὰς ἀντιξόους τοῦ βίου περιστάσεις, καθ' ἃς

δοκιμάζεται ἡ ποιότης τοῦ γάμου, ὡς ὁ σίδηρος ἐν τῇ χοάνῃ τοῦ μεταλλουργοῦ.

Ὁ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας γάμος, ὁ θερμαινόμενος ἀπὸ τὰς θαλπυρὰς τῆς ἠθικῆς ἀκτῖνας, εἶνε ὄσας ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς, τῆς αὐχμηρᾶς καὶ καυστικῆς ταύτης κοιλάδος, εἶνε τὸ οὐράνιον τόξον τῆς μεγάλης ἀψίδος τοῦ πνευματικοῦ κάλλους καὶ τῆς συζυγικῆς πίστεως.

Ὁ χρωστήρ τοῦ ζωγράφου δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀπεικονίσῃ μὲ χρώματα τῆς φύσεως τὰ χρώματα ἐκεῖνα τῆς ψυχῆς τῶν νεοσύμφων, οἵτινες πλησίον ἀλλήλων ἐν τῇ γαμηλίῳ αἰθεύσῃ, ὑπὸ τὸ ἄπλετον φῶς, τὰς θωπείας τῶν βλεμμάτων καὶ τὸν ψίθυρον τῶν φίλων, συναντῶνται ἐν τῇ σκέψει καὶ ἐνοῦνται ψυχικῶς, οἵτινες βλέπονται διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀγνοῦ αἰσθήματος καὶ ἐμιλοῦσι διὰ τῶν παλμῶν καὶ τῶν ἀθῶων στόνων. Ἡ στιγμή δ' αὕτη διὰ τοὺς ὑποσχεθέντας τοιοῦτον γάμον μέχρι θανάτου εἶνε, ἔτι ὁ Μάιος κατὰ τοὺς μῆνας τῆς ἀνοιξέως, ἥτις τέρπει καὶ εὐφραίνει καὶ ἀφειδῶς τὸ ἄρωμα σκορπίζει, καὶ δίδει εἰς τὴν φύσιν νεῦρα, ζωήν, μειδίαμα· εἶνε ἡ στιγμή, καθ' ἣν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου παίζουσιν εἰς τὰ φυλλώματα τῶν μυροβόλων κρίνων.

Ὅποσῃν γλυκύτητα ἐνέχει ἡ ἱεροτελεστία τοῦ τοιοῦτου γάμου! Ὅποια ἀπλότης καὶ παιδικὴ ἀφέλεια τῶν νεοσύμφων! Τί κομψότης ἐν τῇ σεμνότητι καὶ χάρις ἐν τῇ ἀγαθότητι προσδίδουσιν ἀόριστον μεγαλεῖον καὶ ἐπιβλητικότητα εἰς τὸν γάμον τοῦτον, ὅστις διατηρεῖ τὴν ἀθωότητα τῆς μικρᾶς ἡλικίας, ἠηλαδὴ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀθυρμάτων καὶ τῶν ἀψύχων πלאγγόνων, καὶ δεικνύει σημεῖα γεροντικῆς κρίσεως!

Τίς δὲν θά καλέσῃ τὴν στέφιν ταύτην θείαν μυσταγωγίαν, καθ' ἣν αἱ εὐχαὶ τῶν εἰλικρινῶν φίλων φαίνονται ὡς χρυσοστέφανον περὶ τὰς κεφαλὰς τῶν νυμφίων, ὧν τὰ χεῖλη παισιοῦσιν αἱ γλυκεῖς λόγοι, τὸ δὲ μειδίαμα δίδει τὴν ἔκφρασιν ὠραίας πανσελήνου; Ὅποια χρώματα σπανίζοντα καὶ εἰς τὸ βόρειον σέλας, ἀλλὰ σελαγίζοντα εἰς τὰ λευκά τοῦ γάμου στέφανα; Ὅποιας ἀποχρώσεις τὸ κυμαινόμενον φῶς τῶν ἀνημμένων λαμπάδων δίδει εἰς τοὺς δακρυσμένους ὀφθαλμοὺς τῶν γονέων, τῶν συνειδῶτων τὰς ἀρετὰς τῶν τέκνων των; Ποῖοι εὐγενεῖς συλλογισμοὶ προκαλοῦσι τὰς βιαίας ἀναπάσεις τοῦ

στήθους τῆς νύμφης καὶ χύνουσι τὸ χρῶμα τῶν σαπφείρων ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ ἐστεμμένου ζεύγους κατὰ τὴν ὠραίαν ταύτην πανήγυριν; Εἰς ποίαν ἄλλην χαρμόσουν ἡμέραν οἱ σφυγμοὶ τῶν τέκτων παρακολουθοῦσι τὰς συγκεκνημένας τῶν γονέων καρδίας;

Τίς δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τὰς ψυχικὰς μεταπτώσεις τῶν εἰρημένων στιγμῶν, καὶ δὴ, ὅταν τὸ πλήρες ἀγάπης βλέμμα τοῦ γαμβροῦ ἐπικάζεται εἰς τὰ ἐκ τῆς σεμνότητος καταπίπτοντα ὑγρά βλέφαρα τῆς νύμφης; Ὅταν τὰ στρογγύλα τῶν δακρύων σφαιρίδια, κυλίονται εἰς τὰς βλεφαρίδας αὐτῆς, ὡς μικροὶ κόκκοι ἀκτινοβολοῦντος ἀδάμαντος; Τίνες φθόγγοι ὑπερκοσμίου μελωδίας ἀντηχοῦσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς λαμπροτέρας τελετῆς; Ποιοὶ ἤχοι ἀντηλαλοῦσιν εἰς τὰς πτέρυγας τῶν χαρίτων, καὶ ἀγγέλουσι τὸ τέλος καὶ τὴν κύρωσιν τῆς ἐπισημοτέρας ἑορτῆς;

Ὁ τοιοῦτος γάμος δὲν εἶνε φαντασμαγορία, οὐδ' αὐθαίρετος δογματισμός, ἢ σκιαγραφία ἀφηρημένης τινὸς ιδέας, ἀλλὰ τῶ ὄντι ἑορτὴ μυστηριώδης, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας ἐννοεῖται ἀναλόγως τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς αὐστηρᾶς θελήσεως τῶν νεονύμφων, ἧτις ὑπέταξε τὰς κρίσεις τῆς κακῆς τοῦ γάμου ἀντιλήψεως καὶ ἐθεώρησε τοῦτον οὐχὶ ὡς ἀναγκαῖον κακόν, οὐχὶ ὡς φορτίον ἐπαχθές, ἀλλ' ὡς ἀγῶνα προόδου καὶ ψυχικῆς βελτιώσεως, πραγματοποιουμένης διὰ τῆς καρτερίας, ἧτις κατὰ τὸν Βυφῶν εἶνε πηγὴ μεγαλονοίας, ἐπιτυγχανομένης διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως περὶ τὴν συζυγικὴν κοιτίδα, ἀφ' οὗ πρότερον τὸ πρῶσιμα τῆς σκέψεως ἀνέλυσε τὴν πρόθεσιν τοῦ γάμου, καὶ τὸ φασματοσκοπίον τοῦ συλλογισμοῦ εὗρηκε τὰ συστατικὰ αὐτοῦ, ἀφ' οὗ πρὸ τοῦ γάμου ἐκάτρωτος τῶν μελλονύμφων δὲν ἐδωκεν ἐπὶ τῆς λατρείας τοῦ ἐξωτερικοῦ, οὐδ' ἐθαμβώθη ἐκ τῆς λάμπσεως τοῦ χρυσοῦ, ἀλλὰ παρατηρήσας μὲ τὸν φακὸν τῆς διανοίας τὸν κόσμον τῶν αἰσθημάτων, ἠρβύνησε τὰ βάθη τῆς καρδίας καὶ ἐξήτασε καὶ τὴν τελευταίαν αὐτῆς πτυχὴν, καὶ εἶτα κρούσας τὰς χορδὰς τῆς, ἤκουσε τὸν ἦχον, ἐσκέφθη καὶ ἐξήγαγε τέλειον συλλογισμόν.

Ὁ τοιοῦτος γάμος οὐδέποτε γηράσκει διότι αἰείποτε ἀνοθεοῦσιν αἱ μυρίπνοοι ιδέαι, αἵτινες μεταβάλλουσι σὺν τῶ χρόνῳ τὴν ἀγάπην εἰς ἐπουράνιον, καὶ πολλαπλασιάζουσι τὰ ἄνθη τῆς ἀειθαλοῦς ἐνώσεως, ἧτις εἶνε εὐλογημένη παρὰ τοῦ Θεοῦ

καὶ φέρει τὴν θείαν Αὐτοῦ σφραγίδα, διότι τὸν συζυγικὸν θάλαμον δὲν κοσμεῖ ἡ συλλογὴ τῶν ποικιλομόρφων παραπετασμάτων, οὐδὲ πληροῖ τοῦτον τὸ ἀποπνηκτικὸν ἄρωμα τῆς Ἀσιατικῆς χλιδῆς, ἀλλὰ τὸ ἰδὺ καὶ ἀμιγῆς τῆς συζυγικῆς ἁρμονίας, τὸ ἀθῶον αἶσθημα τῆς πατρικῆς στοργῆς καὶ τῆς μητρὸς ἢ πάλλουσα καρδία.

Εἶνε εὐλογημένη παρὰ τοῦ Θεοῦ ἡ ἔνωσις αὕτη, διότι ἡ πρόθεσις εἶνε ἡ ταυτότης τῶν χαρακτήρων, καὶ ἡ ἐνότης τοῦ τελικοῦ σχεδίου, ἡ φυγαδεύουσα ἐκ τοῦ κοιτῶνος τούτου, τοῦ εὐγενοῦς ἐργαστηρίου τῆς προπαρασκευῆς τῶν τέκνων, ὡς, ἐπιζήμιον κόλακα, τὸ ἀσελγῆς ὄμμα τῆς τρυφῆς, τὸ λάγνον τῆς φιλαρεσκείας, τοὺς ἐπιτετηδευμένους ἀκκισμούς καὶ τὸ πλάνον τῆς σεμνοτυφίας. Τὴν θέσιν δὲ τούτων κατέχει ἡ κοινὴ ἀμιλλα τῆς προαγωγῆς τῶν τέκνων καὶ ἡ μεταλαμπάδευσις τῶν ὀσημέραι ἐξαγνιζομένων ιδεῶν τῶν γονέων, ἡ ταξινόμησις τῶν καθηκόντων καὶ ἡ οἰκιακὴ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη, ἐν ἧ διαλάμπει πᾶσα ἀρετὴ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην. Τοὺς οἰκιακοὺς δὲ θώκοις δὲν πλαισιοῦσιν οἱ ὀρυμαγδοὶ τοῦ ἀτάκτου βίου, ἀλλὰ τ' ἄνθη τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς καὶ ἡ χλόη τῆς συνέσεως, ἡ δροσίζουσα καὶ καταπραΰνουσα πάντα παροξυσμόν, ὃν τὰ βέλη τῆς συκιφαντίας καὶ τοῦ φθόνου παρήγαγον. Ἡ ἐνάρετος δ' αὕτη ζωὴ ἡ ἐκθειάζομένη ὑπὸ τοῦ Ἰσιόδου, ἡ λατρευομένη ὑπὸ τῶν φιλοσοφικῶν ἀστέρων, τοῦ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐργατῶν τῆς ἀμιγροῦς φιλοσοφίας τῶν τε παλαιοτέρων καὶ νεωτέρων χρόνων, καὶ ἡ ἀνυψουμένη μέχρι τρίτου οὐρανοῦ ὑπὸ τῶν ἀδόλων ῥήσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶνε σύμφωνος πρὸς τὴν ἀληθῆ τοῦ ἀνθρώπου φύσιν. Τὸ διακριτικὸν δ' αὐτῆς γνώρισμα μεταξὺ τῶν ἄλλων ζώων, εἶνε ὁ λόγος καὶ ἡ ἐλευθέρα θέλησις, ἧτις ἔταν εἶνε ἀπόρρεια τοῦ πρώτου δὲν στασιάζει κατὰ τῶν ἰδίων νόμων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν ὑπέικει εἰς τὰς βεβήλους ὀρμας τῆς ὕλης καὶ τοὺς νόμους αὐτῆς, ἀλλὰ συντάσσεται πρὸς τὰ παραγγέλματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἅτινα ἀφαιροῦσι τὴν ἀγλὺν τῆς πλάνης καὶ δίδουσι τὴν ἀληθῆ γνῶσιν. Ὁ νοῦς δὲ διὰ τῆς γνώσεως ἀνέρχεται, ὡς τανυπτέρυξ ἀετὸς, εἰς τὰ δώματα τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὰς σφαίρας τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ υἱικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τὸ ἐνδιαφερόν δὲ τοῦτο, μὴ ὄν γέννημα τῆς τυφλῆς στοργῆς, ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου, ῥυθμίζεται ὑπὸ τοῦ Λόγου, τοῦ ὑπερτάτου τούτου κηδεμόνος τῆς

κτίσεως και δεσπότου του πνεύματος. Δι' αυτού ανοίγονται τὰ φιλόστοργα τῶν γονέων στήθη και δέχονται τὸν καρπὸν τῆς ἠθικῆς ἀγάπης, ἐκ τοῦ στελέχους τοῦ ὁποίου θὰ ἐκκολληθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι τὰ πολυτιμότερα ἄνθη, ὧν τὸ ἄρωμα θὰ διαχύσῃ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν και τὴν οικιακὴν εὐδαιμονίαν και ὑπερηφάνειαν.

Ὅποια πολύτιμος και ἱερὰ στιγμή, ὅταν τὰ χεῖλη τοῦ υἱοῦ ἀσχολούμενα μὲ τὰς θηλάς τῆς μητρός. και τὰ ἄθῶα βλέμματα του ἀναπαυόμενα εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς, τῆς μητρός οἱ ὀφθαλμοὶ σοβαροὶ και ἄγαν ἐπιβλητικὰ, ὅτε μὲν θεωροῦσι τὸ προῖόν τῆς εὐγενοῦς λατρείας, ὅτε δὲ βυθίζονται εἰς τὰς χρυσᾶς τῆς ἱστορίας δέλτους, καθ' ἣν στιγμήν ὁ πατὴρ ἔνδοκρος ἀναγινώσκει ἐπὶ τοῦ προμετωπίου τὰς λέξεις, οἱ εὐεργέται τῆς κοινωνίας.

Τὶς κάλαμος δύναται νὰ περιγράψῃ τὰ συναισθήματα ἐκεῖνα τῆς μητρικῆς ἐπιθυμίας; Τὶς θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ κλέψῃ, ὡς ἄλλος τοῦ Αἰσχύλου Προμηθεὺς ἀπὸ τὰς χώρας τοῦ αἰθέρος, τὸ φίλτρον τοῦ πατρὸς, ὅπερ ἀνεβίβασεν ἡ πίστις και ἡ σκέψις, ἥτις δὲν ἀμφιπαλαντεύεται ἐν τῇ κρίσει, διότι δὲν ζητεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς φαντασίας νὰ ἴδῃ τὸν ἐγκληματικὸν τοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ ζητεῖ τὸ βάθος τῆς μετριοφροσύνης τοῦ υἱοῦ εἰς τὸ πλάτος τῆς δόξης αὐτοῦ. Ζητεῖ δὲ ὁ πατὴρ, διότι ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν μορφωτικὴν του δύναμιν, ζητεῖ, διότι ἔχει πεποιθήσιν εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς συζύγου του, ἥτις εἶνε τὸ ἥμισυ τμημα τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου τοῦ ὄλου ἠθικοῦ οικοδομήματος, ἐν ᾧ θὰ γαλουχηθῶσιν αἱ μέλλουσαι μητέρες, οἱ μέλλοντες πατέρες, ἐν ᾧ θὰ διδασθῇ, ὅ,τι συμφέρον, ὑγιὲς και φωτεινόν.

Εἰς τὴν οικογενειακὴν ταύτην κοιτίδα θὰ διδασθῇ ὅτι ἡ λογικὴ ἀγάπη ἐξευγενίζει τὴν ψυχὴν και πληροὶ ἀγνοῦ αἰσθηματος τὴν καρδίαν, ὅτι ἡ αἰθέριος ἀγάπη εἶνε τὸ πλήρωμα ἔλων τῶν ἀρετῶν, ὁ χρυσοποικιλτος τοῦ πολιτισμοῦ στέφανος, ὅτι ἡ ἱριστεφῆς ἀγάπη εἶνε τὸ ἔσοπτρον τῆς ψυχικῆς ἀνταυγείας, ἡ κάλλιον εἰπεῖν, ἡ ἀνθοκόμος παρθένος, ἡ δρέπουσα τ' ἄνθη τῆς ἀθανασίας εἰς τοὺς λειμῶνας τῆς ἐλεημοσύνης.

Ὁ τοιοῦτος γάμος δὲν παρασκευάζει τὸν φίλον τοῦ κατέργου, ἀλλὰ τὸν χρηστὸν πολίτην, ἢ τὴν ἐπίδοξον νύμφην, ἥτις κατέρχεται ἐπὶ τῆς κοσμικῆς παλαιίστας μὲ τὴν πανοπλίαν τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν και τῶν ὑγιεστέρων συμβουλῶν, λου-

σθείσα εἰς τὰνάματα τῆς μητρικῆς ὀρθοφροσύνης καὶ τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος. Ἡ μελλονυμφος δ' αὕτη σπερρῶ τῶ ποδὶ βαδίζουσα ἐπιζητεῖ τὰς ἀληθεῖς ἕδονάς, τὰς ὑποσχόμενας οὐχὶ τέρψεις παροδικὰς καὶ πλήρεις μεταμελείας, ἀλλὰ διαρκεῖς καὶ ἀρρήτου χαρᾶς. Τέσων δ' ἡ ἀγαλλίασις αὕτη εἶνε μείζων, ἔσον αἱ χερδαὶ τῆς καρδίας εἶνε εὐπαθεῖς πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ἀντιληψιν τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, ὥστε κρουόμεναι ν' ἀφίνωσιν ἤχους οὐρανόθεν συμφωνίας καὶ ὀρχήσεως.

Ὅσον τραχεῖα καὶ ἀνάντης φαίνεται ἡ ἔδδς τοῦ τοιούτου γάμου, ἔσον καὶ ἂν νομίζωσιν τινές, ὅτι εἶνε οὐτοπία ἢ γλυκὺ τῆς πρῶιάς ὄνειρον, οὐχ' ἦττον ὅμως εἶνε πραγματικότης, εἶνε ὁ γάμος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἣτις ἄγει πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, δι' ἣς ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ, ὅτι εἶνε φυτὸν ἔχον τὰς ρίζας τοῦ ἐν τῶ οὐρανῷ, κατὰ τὸν Πλάτωνα, καὶ ἐκείθεν πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὴν τροφήν του. Διὰ τῆς τροφῆς ταύτης αὐξάνεται καὶ πνευματοῦται καὶ συναισθάνεται τὴν ἐν τῶ πλανῆτῃ τούτῳ σμικρότητά του, καὶ τούτου ἐννοεῖ τὴν ἀφάνειαν ὡς πρὸς τὰς ὑπερμεγέθεις σφαίρας, τὰς δολιχοδρομούσας ἐν τῶ ἀπείρῳ χώρῳ, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου τὸ σύνολον τοῦ ὕλικου κόσμου εἶνε σημεῖον ἐν, καὶ ὁ πολιτισμὸς πρὸ τοῦ Ὑπεράτου ὄντος, τοῦ ἰθύνοντος τοὺς κόσμους καὶ δεσπύζοντος τοῦ ἀπείρου, λέξις κενή· κατ' ἀκολουθίαν καταδικάζει τὴν ὑπεροψίαν του ταπεινῶν τὰς ἐπηρμένους ὄφρυς, καὶ μετ' εὐλαβείας κλίνει τὸ γόνυ πρὸ τοῦ Πλάστου καὶ ζητεῖ τὸ οὐράνιον φῶς.

Ὅσον τινές σαρκαστικῶς καὶ μὲ βλέμμα εἰρωνος ἀναγιγνώσκουσι τὰς γραμμὰς ταύτας, ἔσον καὶ ἂν θελήσωσι νὰ δογματίσωσι διὰ τῆς χειραφετήσεως, οὐχ' ἦττον ὅμως ὁ γάμος ὁ ἀληθὴς θὰ μένῃ μυστήριον αἰθριογενὲς ἐν ᾧ οὐχὶ ἡ ὑστεροβουλία ἢ τὸ συμφέρον, ἀλλὰ τῆς ἀγάπης ἐπαγρυπνούσης παρὰ τὰ σύμβολα αὐτοῦ, καὶ τῆς κοσμιότητος φυλακτούσης τὸν δεσμόν του, ἢ ἠθικὴ ἐξαγνίζει, τελειοποιεῖ τὰ τέκνα καὶ τοὺς γεννήτορας καὶ στέφει ἢ πολιτεία καὶ ὁ Θεὸς εὐλογεῖ.

Ὅποια ἔμως ἀντίθεσις καὶ ἄκρα ἐναντιότης, ὅταν ὁ γάμος εἶνε γέννημα τοῦ ταπεινοῦ καὶ φαύλου ἔρωτος, τοῦ συρομένου διὰ τῶν τροχῶν τοῦ ὕλικου ἐνστίχτου καὶ φερομένου πρὸς τὸ ἕτερον φύλον, ὡς λευκὴ καὶ ἄχολος περιστέρα· ὅποια ἀντίφασις, ὅταν ὁ γάμος εἶνε ἀποκύημα τοῦ ὕλικου ἔρωτος, ἔστις διὰ τῆς μαγνητικῆς τῶν ὀφθαλμῶν δυνάμεως καὶ τῆς τέχνης τῶν χειλέων, ἀνακυκᾷ τὰ στήθη, φλογίζει ταῦτα καὶ ἐπιφέρει

ἀταξίαν εἰς τὴν ἀναπνοὴν, ἀποσβέννυσι τοὺς φθόγγους τῆς φωνῆς καὶ παραλύει τοὺς ἄρμους τοῦ σώματος, ἀναρριπίζει τὴν φλόγα τῆς καρδίας, ἐπιταχύνει τοὺς παλμούς της, κρούει, δονεῖ, κυριεύει, καὶ ἐπὶ τέλους παραδίδει ἄνευ ὄρων καὶ συνθήκης.

Ὅλα διαστολὴ μεταξύ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἔρωτος, τοῦ ποταποῦ τούτου ἤρωτος καὶ συνήθως ψεύστου ὑποβολέως, τοῦ ὑποσχεμένου καὶ μὴ πραγματοποιοῦντος, τοῦ χύνοντος δάκρυα κροκοδείλου πρὸ τῆς λείας, τοῦ πλανῶντος καὶ πάσχοντος.

Ἡ μὲν πρώτη ζητεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὴν ἀγιότητα, ἡ δὲ δεύτερη τὸ πάθος καὶ τὴν γαυριῶσαν καρδίαν, ἡ θέρμη τῆς ὁποίας ἐξασθενίζει ὅσον ἰσχυρὰ ἦτο πρῶτον, ψύχεται ὅσον ἀφίσταται τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ λόγου.

Ὅποιας δολοπλοκίας κατεργάζεται ὑποδαυλιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἐνοστήματος, ἵνα ἐξαπατήσῃ καὶ ῥίψῃ ἐν τῷ βροδῶρῳ τοὺς μαργαρίτας τῆς παρθενίας. Ὅποσας μορφὰς ἀλλάσσει δίκην χαμαιλέοντος καὶ γλώσσας μούσσης χειρίζεται, ἵνα σραγιατῆ καὶ διὰ τοῦ γάμου ἐνώσῃ δύο ὑπάρξεις, αἵτινες ἐν τῇ ψυχικῇ των ταραχῇ βλέπουσιν ὡς ἐν ὀπτασίᾳ εὐθαλεῖς κήπους πλήρεις ὀπωροφόρων δένδρων καὶ περίστειαν μελισταγῶν κερπῶν, μετὰ κρουῶν πιδάκων καὶ πανδχιδάλων ἀνθῶνων, ἐν οἷς θὰ ῥαίνωσιν ἀλληλους μὲ τὰ πέταλα τῶν ῥόδων καὶ ἀδελφωμένοι θὰ πλέκωσι μυριπνόους ἀνθοδέσμας. Βλέπουσι τὸ μέλλον ὡς ῥοδοδάκτυλον ἡῶ, καὶ τὴν εὐτυχίαν λυσίχομον ἀναδυομένην ἐκ τῆς ἀντατολῆς μετὰ τῶν χρυσῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων καὶ διὰ τῶν πλοκάμων της κυματίζουσαν τὰ ῥοδιναῖά νέρη, ἅτινα κατὰ τὸν ἀστεμφῆ καὶ ἀδυσώπητον νόμον μετὰ τὴν δύσιν τῆς ὠραιᾶς ἡμέρας καὶ τὴν πνοὴν τῆς πραγματικότητος θὰ φέρωσι τὴν καταιγίδα καὶ τὴν χειμαρροειδῆ βροχὴν.

Ἡ γενετήσιος ὀρυμὴ μεθύει, τὰ ἡδυπαθῆ αὐτῆς ἄνθη φωσφορίζοντα ἀπατῶσιν, ἄχρις οὗ πέσωσιν τὰ πέταλα τοῦ δόλου καὶ τῆς φενάκης καὶ ἡρέμα ἐκ τῶν θυλάκων προβάλλουσιν οἱ χαρακτηριστικῆς τοῦ υἱοῦ, ἧ οἱ τρυφεροὶ κόλποι τῆς μελλούσης μητρὸς ἄχρις οὗ ἡ συλλαβοῦσα παγίς ἀντὶ ἀπολαύσεως δώτῃ τὸν υἱόν, ἀντὶ τρυφῆς ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον.

Ὁ τοιοῦτος γάμος ἀναμφιβόλως δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὴν ὀρθὴν κρίσιν, διότι ἡ Ἀφροδίτη διὰ τῆς γοητείας τοῦ ἡδυπαθοῦς καὶ ἐρατεινοῦ της βλέμματος καταβάλλει τὴν φρόνησιν καὶ διεγείρει τὴν ὀρμέφυτον τάσιν, ἧτις ὑποσκάπτει τὰ σαθρὰ

θέμεθλα τῆς ψευδοῦς αἰδοῦς καὶ ἀνοίγει τὰ κλεῖθρα τῆς καρδίας, χαλαρῶνει τὴν ἀσθενῆ σκέψιν καὶ ζητεῖ τὰ ἄδυτα τοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, χαλκεύει τὰ δεσμὰ τῶν ἀνυπόπτων συζύγων καὶ δημιουργεῖ τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως. Ὡς δὲ τὸ αἶσθημα τῆς πείνης καταπαύει διὰ τῆς πληρώσεως τοῦ στομάχου, οὕτω καὶ ἡ ἔφεσις πρὸς σύζευξιν ἐξασθενίζει τὴν ἐπιούσαν τοῦ ὕμεναιου. Οἱ κεχρυσωμένοι τοῦ οἴκου πάσσαλοι ἀποβάλλουσι τὴν πρώτην στιλπνότητα καὶ τὰ ἐστιλβωμένα τῆς κλίνης ἐλάσματα σὺν τῷ χροίῳ ὀξειδούμενα ἐγκαταλείπουσιν ἀνεξίτηλα ἴχνη ἐπὶ τῆς συζυγικῆς στρωμνῆς. Οἱ ὄρκοι ὠχρῶσιν, τὰ θυμιάματα παρέρχονται καὶ ἡ ἀντιθεσις τῶν χαρακτήρων γεννᾷ τὴν κατήφειαν εἰς τὸ πρὸ τοῦ γάμου πλήρες χαρίτων ζευγος. Ὁ νυμφικὸς πέπλος μὲ τὰς πολυδαϊδάλους πτυχάς του καὶ τὰς ὠραίας παρυφάς του δὲν συμβολίζει πλέον τ' ἄνη τῆς ἐλπίδος, εἰμὴ τὸ νεκρικὸν σάβανον τῆς συζυγικῆς ἐμοφροσύνης, ἢ τὴν αὐλαίαν τῆς τραγικωτέρας σκηνῆς, ἐν ἣ τὰ πρωταγωνιστοῦντα πρόσωπα εἶνε τὰ πάθη καὶ ἡ ἐτεροίτης τῶν ἔξεων καὶ χαρακτήρων, ἥτις ἐντὸς βραχέος χρονικοῦ διαστήματος θά διασείσῃ τὸν οἶκον καὶ ἄρδην θά καταστρέψῃ τὰ θεμέλια αὐτοῦ. Ἡ χρυσαλλίς τῆς αὐτοθυσίας ναρκοῦται, τὰ στέφανα τοῦ γάμου περιτίλλονται, καὶ αἱ στίλβουσαι ταινίαι προορίζονται διὰ τὸ φέρετρον τοῦ ἔρωτος. Ὅσον δ' ὁ χρόνος παρέρχεται τοσοῦτον ἡ μόρσιμος τοῦ οἴκου ἡμέρα ἐπιταχύνεται καὶ τὸ πυροφόρον τοῦ ὕλικου γάμου ἀπόστημα διαδίδει τὴν σηπεδόνα καὶ τὴν ἀποσύνθεσιν. Τὰ τεκμήρια τοῦ γάμου λακπυκτοῦνται, αἱ ἀναμνήσεις ἐξαλείφονται, ὡς φέγγος παροδικῆν διάττοντος ἀστέρος, καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῦ οἴκου συντρίβονται, ἀφ' οὗ ὁ ἔρωσ «τὸ πάθος τῆς σχολαζούσης ψυχῆς» κατὰ τὸν Θεόφραστον ἔσυρε τὸ τελευταῖον του βέλος ἐκ τῆς φαρέτρας.

Ποῦ εἰσὶν αἱ ὑποχωρήσεις καὶ τὰ θέλγητρα τοῦ φυσικοῦ κάλλους, ἔταν οἱ τρίβολοι τῆς ἀπιστίας, οἵτινες φύονται εἰς τὰς ἀγόνους καρδίας τὰς ἐρώσας ἐφ' ἔσον ἱκανοποιεῖται τὸ πάθος αὐτῶν, ἔταν οἱ τρίβολοι οὗτοι λέγω γυνῶσιν τὰς παρεξηγήσεις καὶ ἐκ τούτων τὰς ἔριδας καὶ ἔστιν ὅτε τοὺς διαπληκτισμοὺς;

Ποῦ εἰσὶν ἡ ἀβρότης καὶ ἡ θυμηδία, οἱ γέλωτες καὶ οἱ γαριεντισμοί, ἡ εὐτραπελία καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἡ ζωηρότης, ἔταν αἱ ἰαχαὶ δονοῦσι τὸν οἶκον καὶ σαλεύουσι τὰς ἀντηρίδας αὐτοῦ;

Ποῦ εἰσὶ τὰ μειδιάματα καὶ τὸ ἄρωμα τῶν ἰων, οἱ γλυκεῖς

συσπασμοὶ τῶν μυῶνων τοῦ προσώπου καὶ ἡ ἐλπιδοπάρχοτος τοῦ γάμου ἡμέρα, ἔταν ὁ δευτέρου καιρὸς καὶ τὰ ὄμβρεια ὕδατα ἀπειλοῦσι τὸν οἶκον, ὡς καὶ τὰ κύματα τὸ κλυδωνιζόμενον σκάφος ἐν τῷ ἀνοικτῷ πελάγει, τὸ ἀνευ κυβερνήτου καὶ ἰστιῶν ἐν μέσῳ συννεφώδους καὶ πυρσοτόλου οὐρανοῦ ;

Ποῦ εἶνε τῆς μητρὸς τὸ γλαφυρὸν νανούρισμα, ποῦ εἶνε τοῦ πατρὸς τὸ ἐρωτύλον ἄσμα, ἔταν αἱ σκληραὶ καὶ μελαναὶ ἐρυννῆες ζητοῦσιν ἐντὸς τοῦ συζυγικοῦ περιστερεῶνος τὸ αἶμα ὡς νέκταρ, καὶ τὸ ἦπαρ δι' ἀμβροσίαν ;

Φεῦ ! Οἱ ὁμόσαντες μέχρι τοῦ τάφου ἀγάπην, οἱ συγχωρήσαντες τὰ ἐλαττώματα ἀλλήλων καὶ χερσὶ συνελθόντες ἐσκίρτησαν ἐκ χαρᾶς, νῦν κληροδοτοῦντες τὰ πάθη εἰς τὰ τέκνα τῆς ἀνιέρου στιγμῆς καὶ τῶν κακῶν διαθέσεων, λιποψυχοῦσιν ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τῆς ἡμαρτημένης ζωῆς, καὶ ἐπισύρουσιν τῆν ἀράν τῆς κοινωνίας, ἣτις στέφει καὶ βραβεύει τὸν γάμον τὸν συνδέοντα δύο ἑτερογενεῖς ὑπάρξεις δι' ἐλευθερίας καὶ ἀμοιβαίας ὑποσχέσεως γάμου, πρὸς σύστασιν οἰκογενείας διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς ἀγάπης ἐνισχυομένης ἐκ τῆς ἠθικῆς συμπαθείας καὶ τῆς ψυχικῆς ἐνότητος.

ΤΕΛΟΣ

